

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyň: **a) L. K.**, **b) nezl. A. K.**, zastoupena zákonnou zástupkyní ad a), proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 3. 2010, č. j. OAM - 900/VL - 10 - P10 - 2006, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2010, č. j. 2 Az 8/2010 - 41,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2010, č. j. 2 Az 8/2010 - 41, **se ruší** a věc **se vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně sub a) podala dne 5. 8. 2006 jménem svým a své dcery (žalobkyně sub b/) žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel rozhodnutím ze dne 29. 3. 2010, č. OAM - 900/VL - 10 - P10 - 2006, oběma žalobkyním neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále převážně jen „*zákon o azylu*“).

Žalobkyně sub a) jménem svým i jménem žalobkyně sub b) namítla správní žalobou podanou k Městskému soudu v Praze dne 3. 5. 2010, že správní orgán (stěžovatel) účastnicím řízení nevyšel podle možností vstříc, čímž porušil povinnost dle § 4 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“), nepřihlédl pečlivě ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, čímž porušil povinnost danou § 50 odst. 4 správního řádu, neuvedl v dostatečné míře důvody výroku svého rozhodnutí, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a neuvedl informace

o tom, jak se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí, čímž porušil § 68 odst. 3 správního řádu.

Žalobkyně sub a) měla za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a doplňkové ochrany podle §14a zákona o azylu. Konkrétně namítla k § 12, že ona i celá rodina jsou členy baptistické církve, jejíž příslušníci jsou v Kazachstánu pronásledováni, v zemi dochází k porušování náboženské svobody. Manžel žalobkyně sub a) byl v Kazachstánu zaměstnancem Ministerstva vnitra a podepsal slib mlčenlivosti, žádost o mezinárodní ochranu by státní orgány vnímaly jako porušení tohoto slibu, manžel ve správním řízení prokázal odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině osob, které porušily slib mlčenlivosti. K neudělení doplňkové ochrany dle §14a zákona o azylu uvedla žalobkyně, že správní orgán nezvážil rizika plynoucí z toho, že Nejvyšší správní soud zveřejňuje anonymizované rozsudky, což znamená, že kazašské státní orgány vědí, resp. mohou vědět, že v České republice pobývala se svým manželem jako žadatelka o mezinárodní ochranu.

Stěžovatel (Ministerstvo vnitra České republiky) ve vyjádření ze dne 28. 6. 2010 k námitce týkající se náboženské příslušnosti uvedl, že obě žalobkyně po dobu života v Kazachstánu byly členkami Pravoslavné církve, náboženské vyznání změnily až v roce 2006 na území České republiky. Náboženské aktivity dcery (žalobkyně sub b/) jsou toliko omezeny na návštěvu nedělní církevní školy, přičemž je ovlivněna výběrem svých rodičů; náboženské skupiny mohou vzdělávat děti za předchozího souhlasu ministerstva školství, stěžovatel neshledal možnost budoucí diskriminace, pronásledování či porušování jejích práv zakotvených v Úmluvě o právech dítěte, kterou Kazašská republika podepsala v roce 1994.

Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA hovoří o tom, že zákony Kazašské republiky zaručují právo na emigraci, obecně státní orgány tato práva respektovaly, aktuální informace rovněž uvádí, že není pravděpodobné, že by osoba navracející se zpět do Kazachstánu po neúspěšném azylovém řízení byla nějakým způsobem postihována ze strany státních orgánů; texty rozsudků Nejvyššího správního soudu publikované na webu neobsahují osobní údaje dotčených osob a není důvod se domnívat, že by mohlo z tohoto důvodu hrozit žalobkyni sub a) a sub b) skutečné nebezpečí vážné újmy. Stěžovatel zdůraznil, že i po neudělení mezinárodní ochrany není nutno, aby žalobkyně s dcerou vycestovaly, mohou využít jiný nástroj k legalizaci pobytu dle zákona o pobytu cizinců.

Žalobkyně sub a) dnem 9. 8. 2010 učinila podání k soudu jménem obou žalobkyní nazvané *„Replika na vyjádření žalovaného k žalobě a nové skutečnosti“*. Vyjádřila obavu, že po návratu bude rodina zatčena a mučena vzhledem ke zveřejnění rozsudku Nejvyššího správního soudu na internetu. Manžel byl při podpisu slibu mlčenlivosti upozorněn na to, že porušení tohoto slibu je souzeno jako vlastizrada, za což je možný trest smrti. Žalobkyně sub a) rovněž namítla, že správní orgán se nedostatečně zabýval špatnou ekologickou situací v zemi, odkud pochází - oblast Semipalatinského pokusného nukleárního polygonu je zamořena radiací a žalobkyně sub a) vlastní průkaz prokazující, že má určitou kontaminaci organismu; žalobkyně sub a) uvedla, že onemocněla rakovinou tlustého střeva, 24. 6. 2010 byla operována, v době podání probíhala léčba chemoterapií, má metastáze a přerušení nebo zastavení léčby by pro ni mohlo mít tragické následky.

Přílohou podání byla lékařská zpráva Fakultní nemocnice v Motole ze dne 22. 7. 2010, která výše uvedená tvrzení osvědčila.

Městský soud rozsudkem č. j. 2 Az 8/2010 - 41 ze dne 27. 10. 2010 zrušil rozhodnutí stěžovatele v celém rozsahu; přitom se ztotožnil se závěry stěžovatele v otázce neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13 i § 14a i § 14b zákona o azylu. Soud však došel k závěru, že již v protokolu o pohovoru dne 11. 9. 2006 žalobkyně sub a) uvedla, že její zdravotní stav není zcela v pořádku a i když až dne 24. 7. 2010 předložila lékařský nález Fakultní nemocnice v Motole, dle kterého v červnu 2010 byl u žalobkyně sub a) zjištěn adenokarcinom tlustého střeva s metastázami do tří lymfatických uzlin, jedná se o nález takového rozsahu, že toto onemocnění muselo být přítomno již ke dni vydání napadeného rozhodnutí, přestože žalobkyně vyhledala lékařské ošetření až v červnu 2010. Během doby od sepsání protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 11. 9. 2006 až k onkologickému nálezu pokročilé formy stěžovatel neučinil žádný úkon ke zjištění zdravotního stavu žalobkyně sub a). Jestliže stěžovatel rozhodl o neudělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu z důvodu, že zdravotní stav žalobkyně je dobrý, pak zpráva Fakultní nemocnice v Motole ze dne 24. 7. 2010 hovoří o opaku. Vzhledem k rozsahu onemocnění lze vycházet z toho, že zde bylo již v době rozhodování stěžovatele. Soud byl proto názoru, že stěžovatel se s ohledem na obsah lékařské zprávy bude muset zabývat opětovně zdravotním stavem žalobkyně sub a), tedy, zda její zdravotní stav může být důvodem pro udělení humanitárního azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti vytkl soudu, že nerespektoval ustanovení § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*"), neboť při přezkumu správního rozhodnutí nevycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, konkrétně, že se soud dostal do rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (stěžovatel citoval rozsudky č. j. 4 Ads 42/2005 - 136 ze dne 18. 5. 2006 a č. j. 1 Azs 206/2005 - 59 ze dne 21. 9. 2006, z jejichž závěrů vyplývá, že nelze zpochybnit zákonnost napadených správních rozhodnutí na základě nových skutečností po datu vydání rozhodnutí), neboť při rozhodování vycházel z nových skutečností zmíněných až v replice k vyjádření žalovaného k žalobě. Závěr soudu, že nepříznivý zdravotní stav žalobkyně, o němž nebylo správnímu orgánu nic známo, existoval již v době vydání správního rozhodnutí, považoval stěžovatel za nepřezkoumatelný, neboť vycházel ze subjektivního pocitu nepodloženého žádnými důkazy. Stěžovatel dále soudu vytkl, že ačkoliv uložil stěžovateli, že má rozhodovat o otázce humanitárního azylu, zrušil rozhodnutí jako celek, pročež bude stěžovatel muset přezkoumat případ žalobkyně sub a) v celém rozsahu. Stěžovatel k otázce humanitárního azylu dále podotkl, že ani otázka zdravotního stavu (závažná choroba) sama o sobě neznamená automatické udělení humanitárního azylu, zvláště, existuje-li v zemi původu fungující systém zdravotní péče. Stěžovatel dále k humanitárnímu azylu uvedl, že se jedná o tzv. národní azyl, poskytovaný jako „dobrodiní státu" (stěžovatel odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 5 A 720/2000 ze dne 28. 5. 2000) nad rámec mezinárodní a evropské úpravy a udělován je v rámci diskreční pravomoci správního orgánu, která je soudem přezkoumávána pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, a do níž tak uvedeným způsobem bylo soudem nepřijatelně zasáhnuto.

Ke kasační stížnosti se vyjádřila žalobkyně dne 17. 12. 2010. Nesouhlasila se stěžovatelem, že nezmínila žádnou skutečnost, z níž by vyplývalo, že její zdravotní stav není dobrý; v pohovoru dne 11. 9. 2006 uvedla, že byla kontaminována radiací, měla zdravotní problémy, léčila se a 10 let byla vedena v onkologické ambulanci a dostávala léky, už v roce 2006 se cítila špatně, absolvovala vyšetření na mamografii na Bulovce, po pohovoru 11. 9. 2006 se žádný pracovník správního orgánu neptal na její zdravotní stav. Lékařskou zprávou ze dne 13. 12. 2010 žalobkyně poukázala na to, že trpěla bolestmi břicha již od září 2009. Rovněž nesouhlasila s tvrzením správního orgánu, že zdravotní stav žalobkyně byl stabilizovaný, neboť v době vydání rozhodnutí neodpovídal skutečnosti. Pro posouzení současného zdravotního stavu (vyjádření bylo datováno dnem 17. 12. 2010) přiložila žalobkyně celkem 10 lékařských zpráv z období 1. 6. 2010 až 13. 12. 2010.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatel je zastoupen zaměstnancem, který má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodu upraveného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení; přitom však stěžovatel blíže nespecifikoval, v čem konkrétně se soud měl takové nezákonnosti dopustit. Podstatou kasačních námitek je totiž výtka k postupu soudu, který měl porušit ustanovení § 75 s. ř. s., určující rozhodný časový okamžik, k němuž soud správní akt přezkoumává, a rozsudku rovněž vytýká, že soud zrušil celé rozhodnutí, přestože shledal nesprávnost posouzení toliko v otázce humanitárního azylu dle §14 zákona o azylu; v těchto námitkách Nejvyšší správní soud podřazuje uplatněný důvod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a posuzuje jej jako vadu řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, popřípadě nedostatek důvodů rozhodnutí zakládající nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

Vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. *judikatorní odklon*. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele*.

O zásadní právní pochybení ad 4) se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud v rozsuzovaném případě shledal naplnění podmínek přijatelnosti kasační stížnosti z důvodu uvedeného ad 4) písm. b); kasační stížnost projednal, vázán stížními důvody a důvody, k nimž je povinen přihlédnout ex officio (§109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), přitom shledal, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že o mezinárodní ochranu požádala žalobkyně sub a) jménem svým i jménem nezletilé žalobkyně sub b); stěžovatel (Ministerstvo vnitra České republiky) poté řízení provedl s oběma žalobkyněmi, oběma rozhodl neudělit mezinárodní ochranu; z odůvodnění plyne, že jednotlivé důvody pro podání žádosti, které jsou téměř totožné, posoudil stěžovatel jak ke vztahu k žalobkyni sub a), tak i k její dceři (žalobkyni sub b/).

Žalobním návrhem žalobkyně napadly rozhodnutí stěžovatele z identických důvodů, jimiž byly porušení § 4 odst. 1 správního řádu, porušení zásady hodnocení podkladů pro rozhodnutí podle § 50 odst. 4 správního řádu, nedostatečné odůvodnění výroku rozhodnutí a informace o tom, jak se stěžovatel vypořádal s návrhy a námitkami účastníků; žalobkyně rovněž uvedly, že splňují podmínky pro udělení azylu dle §12 či doplňkové ochrany dle §14a zákona o azylu a blíže rozvedly argumenty svědčící tomuto názoru.

Dne 9. 8. 2010 žalobkyně sub a) jménem svým i nezletilé dcery (žalobkyně sub b/) učinila podání nazvané *„Replika na vyjádření žalovaného k žalobě a nové skutečnosti“*, jímž rozšířila důvody žaloby o domnělé stěžovatelem nedostatečné posouzení špatné ekologické situace v zemi původu; k již dříve uplatněnému žalobnímu bodu o možném nebezpečí vážné újmy z důvodu zveřejnění rozsudku Nejvyššího správního soudu na internetu žalobkyně sub a) odkázala na „mediálně známý“ případ M. M., který se po zamítnutí azylu v České republice „vrátil do Kazachstánu a ztratil se“, dále podotkla, že manžel byl jakožto

bývalý pracovník Ministerstva vnitra Kazachstánu vázán slibem mlčenlivosti, při podpisu byl upozorněn, že porušení tohoto slibu je souzeno jako vlastizrada, za co je možný trest smrti. Poslední - zcela novou - skutečností vznesenou žalobkyní sub a) v tomto podání bylo, že jí v červnu roku 2010 byla diagnostikována rakovina tlustého střeva, dne 24. 6. 2010 absolvovala operaci, nyní probíhá chemoterapie a přerušení či zastavení léčby by pro ni mohlo mít tragické následky.

Vycházeje z odůvodnění rozsudku Nejvyšší správní soud shledal, že Městský soud v Praze se zabýval žalobními námitkami ve vztahu k žalobkyni sub a), z rozsudku však není seznatelné, jak se s žalobními námitkami vypořádal ve vztahu k žalobkyni sub b), tj. dceři, zda se s nimi ztotožnil či nikoliv. Jakkoliv by bylo lze v souladu s předchozí judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek č. j. 4 Azs 31/2007 - 92 ze dne 27. 9. 2007, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož *„opustil-li žadatel o udělení azylu zemi původu před nabytím plné způsobilosti k právním úkonům, svědčí mu kromě jeho vlastních důvodů, rovněž důvody pro udělení azylu uplatněné jeho zákonnými zástupci, a to i tehdy, dosáhl-li zletilosti před podáním žádosti o udělení azylu. V případě rozporů mezi výpověďmi těchto osob musí žalovaný vycházet z těch tvrzení, která jsou pro původně nezletilého žadatele nejpříznivější,“*) vztáhnout vypořádání žalobních námitek, tak jak učinil soud, rovněž k žalobkyni sub b), nelze odhlédnout od skutečnosti, že městský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele jako celek z jediného důvodu - pro nesprávné posouzení zdravotního stavu žalobkyně sub a). Vztáhnout ryze individuální osobní skutečnost, jíž nesporně je nepříznivý zdravotní stav dotčeného žadatele, však nelze na úvahy o udělení mezinárodní ochrany jinému žadateli. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že rozsudek městského soudu není přezkoumatelný v tak zásadní otázce, jakým je důvod zrušení rozhodnutí stěžovatele ve vztahu k žalobkyni sub b) (dceři).

Pokud Městský soud v Praze shledal rozhodnutí stěžovatele vadným pro nedostatečné posouzení otázky zdravotního stavu žalobkyně sub a) s tím, že žalobkyně trpí onkologickým onemocněním, kterým vzhledem k závažnosti a rozsahu musela trpět i v době vydání rozhodnutí, přičemž uložil stěžovateli, aby se v novém řízení zabýval otázkou zdravotního stavu ve vztahu k udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud tento závěr nesdílí.

Žalobkyně sub a) uvedla v podání (doručeném Městskému soudu v Praze dne 9. 8. 2010) s odkazem na přiloženou lékařskou zprávu Fakultní nemocnice Motol ze dne 24. 7. 2010, že její zdravotní stav je velmi nepříznivý, vyjádřila přitom obavu, že přerušení či dokonce zastavení léčení by pro ni mohlo mít tragické následky.

Nejvyšší správní soud v tvrzení žalobkyně sub a) ohledně aktuálního zdravotního stavu shledal uplatnění zcela nového žalobního důvodu pro přezkum rozhodnutí žalovaného - stěžovatele (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, dostupný na www.nssoud.cz, jenž definuje žalobní bod jako *„každé vyjádření žalobce, z něhož byť i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné“*); městský soud jej bez dalšího odůvodnění připustil patrně jako „rozvedení žalobních bodů“, ačkoliv sama žaloba se k otázce postupu stěžovatele při hodnocení údajů o zdravotním stavu žalobkyně sub a) ve správním řízení nezmiňovala. V řízení před soudem se tedy jednalo o prvou

zmínku o nepříznivém zdravotním stavu žalobkyně sub a). Žalobu přitom bylo možno rozšířit jen ve lhůtě pro podání žaloby (§71 odst. 2, §72 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 32 odst. 1 zákona o azylu). Výjimku z tohoto pravidla již Nejvyšší správní soud ve své judikatuře připustil - srov. rozsudek ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 93, dostupný na www.nssoud.cz, *„[p]okud by striktní aplikace procesní normy, v daném případě ustanovení § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s., krajským soudem vedla nevyhnutelně k tomu, že by byl stěžovatel vydán do země, kde by byl ohrožen jeho život či svoboda, nebo by byl vystaven mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu; musel by krajský soud od této kogentní procesní normy odhlédnout a přihlédnout k důkazům předloženým stěžovatelem i po lhůtě pro rozšíření žaloby o další žalobní body, jakkoli se jedná o postup zcela výjimečný už proto, že procesní norma v daném případě sleduje zejména zachování procesní rovnosti účastníků soudního řízení.“*). Městský soud přijal nová fakta o zdravotním stavu žalobkyně sub a) (žaloba byla podána 3. 5. 2010, diagnóza byla stanovena 2. 6. 2010, operace proběhla 24. 6. 2010, přičemž lhůta pro rozšíření žaloby skončila 6. 5. 2010) a vztáhl je ke skutkovým zjištěním učiněným ve správním řízení na základě tehdy podaných a obecných vyjádření žalobkyně. Nadto tato nová fakta podřadil pod § 14 zákona o azylu, ačkoliv žaloba výslovně neudělení azylu podle tohoto ustanovení nenapadala (vytýkáno bylo neudělení azylu dle § 12 a doplňkové ochrany dle § 14a). Městský soud tak učinil ex offo, aniž by svůj procesní postup z hlediska shora uvedené právní úpravy jakkoli odůvodnil.

Nejvyšší správní soud shledal v takovémto postupu (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) vadu zakládající nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů hraničící až s nesrozumitelností (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se z důvodu procesní efektivity zabýval i námitkou stěžovatele týkající se vlivu aktuálně nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně sub a) na správnost rozhodnutí o mezinárodní ochraně.

Žalobkyně sub a) za důvody, na nichž postavila žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany v České republice, označila problémy v Kazachstánu plynoucí z jejich ruské národnosti, špatnou ekonomickou situací rodiny (žalobkyně i manžel byli bez zaměstnání), ekologickou situaci v zemi původu, obavy ze střetů s muslimy po návratu do vlasti. Žalobkyně sub a) uvedla dne 5. 8. 2006, že její i dceřin zdravotní stav je dobrý; v samostatném listu k žádosti z téhož dne poté vyjádřila jen velmi obecnou obavu o možném podlomení zdraví vzhledem k tomu, že ona i rodina byli v Kazachstánu vystaveni vysoké radiaci. Při pohovoru dne 11. 9. 2006 žalobkyně sub a) na dotaz stěžovatele, zda měla zdravotní problémy (stěžovatel dotaz formuloval obecně, byť následoval bezprostředně po dotazech na ekologickou situaci v zemi původu), žalobkyně uvedla, že měla zvětšeny mandle, prsní žlázy, štítnou žlázu a aktuálně (ke dni pohovoru) uvedla potíže s kyčelními klouby. Ze správního spisu stěžovatele dále vyplývá, že žalobkyně sub a) se jménem svým a jménem své dcery seznámila dne 9. 2. 2010 s podklady pro vydání rozhodnutí; z protokolu o seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu vyplývá, že stěžovatel položil žalobkyni sub a) i dvě doplňující otázky. První z nich byla žalobkyně sub a) upozorněna na možnost navrhnout doplnění podkladů pro rozhodnutí, druhou otázkou byla vyzvána, aby případně uvedla nové skutečnosti či nové informace, které by měl vzít správní orgán v úvahu při posouzení žádosti jak její, tak i dcery. Žalobkyně sub a) na tento druhý dotaz pouze uvedla, že dcera

by návrat nesla špatně psychicky a chtěla by v České republice dál studovat. Nejvyšší správní soud má proto za nesporně zjištěné, že žalobkyně sub a) ve správním řízení nevznesla žádná tvrzení týkající se jejího zdravotního stavu ve smyslu později zjištěných obtíží, a to ani v únoru 2010, kdy se seznámila s podklady pro rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přisvědčil námitce stěžovatele, že v případě soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu bylo namístě vycházet v souladu s §75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového stavu, který vyšel najevo ve správním řízení. Zhoršení zdravotního stavu žalobkyně sub a) objektivně nastalo v době po vydání správního rozhodnutí (po 29. 3. 2010), což stěžovatel logicky v době rozhodování (zejména vycházel-li z výše rozvedených skutkových zjištění) ani nemohl předpokládat.

V otázce soudního přezkumu podmínek neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu je však - v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu - *„[p]ro zjištění okolností rozhodných pro udělení doplňkové ochrany určující doba případného návratu žadatele o azyl do jeho vlasti .... z povahy věci a z podstaty samotného tohoto právního institutu je logicky dovoditelné, že dokazování a posuzování skutkových okolností, konkrétně situace v zemi původu stěžovatele ve vztahu k jeho individuálním poměrům a k dalším faktům, které je stěžovatel sám schopen doložit, nebo které jsou jinak zřejmé, je nutno vázat k okamžiku, kdy má být o doplňkové ochraně rozhodováno, tedy se zřetelem k současnosti, či spíše blízké budoucnosti, nikoli však směrem do minulosti.“* (srov. rozsudek č. j. 9 Azs 23/2007 - 64 ze dne 14. 6. 2007, dostupný na www.nssoud.cz).

Takový přístup, jímž je prolomena kasační stížností zmíněná zásada plynoucí z ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s., ostatně aproboval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 12. 2008, č. j. 2 Azs 90/2008 - 83, dostupném na www.nssoud.cz, kdy dospěl k závěru (vycházeje přitom z již výše citovaného rozsudku zdejšího soudu ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 94), že *„při aplikaci kogentních norem procesního práva je soud vázán článkem 10 Ústavy, z něhož plyne, že nesmí použít vnitrostátní procesní normu, pokud by její aplikace nutně a nevyhnutelně vedla k porušení zákazu non-refoulement, jenž je obsažen v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků či k porušení zákazu vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu, jenž vyplývá z čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z judikatury Evropského soudu pro lidská práva tento článek vykládající.“*

Není přitom vyloučeno, aby tvrzené závažné zdravotní důvody byly uznány relevantním důvodem pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, neboť v případě, že by žadatel byl v případě vrácení do státu původu vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu, bylo by jeho vycestování v rozporu se závazkem, jenž vyplývá z článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; ničeho na tom nemění ani skutečnost, že k takovému porušení článku 3 cit. Úmluvy v případech tvrzeného špatného zdravotního stavu či vážné nemoci dochází pouze výjimečně (k tomu srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 71/2009 - 90 ze dne 10. 12. 2009 a ze dne 9. 10. 2009, č. j. 6 Azs 34/2009 - 89, dostupné na www.nssoud.cz).

K přednostní aplikaci mezinárodní úpravy musí dojít v tom řízení (a před tím orgánem), v němž tato skutečnost vyjde najevo poprvé (srov. rozsudek č. j. 9 Azs 23/2007 - 64 ze dne 14. 6. 2007, dostupný na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud shledal, že v řízení před Městským soudem v Praze nebylo vůbec postaveno najisto, jaký vliv bude mít zdravotní stav stěžovatelky ve vztahu k udělení doplňkové ochrany.

Striktnější aplikace § 75 odst. 1 s. ř. s. naopak bude namístě tehdy *„pokud soud dospěje k závěru, že ač jsou zde z hlediska mezinárodní ochrany nové relevantní skutečnosti, které nebyly v řízení před správním orgánem zohledněny, existují v daném případě dostatečné záruky pro to, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny k tomu příslušným správním orgánem v novém správním řízení.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne č. j. 5 Azs 3/2011-131 ze dne 22. 4. 2011, dostupný na www.nssoud.cz). Uvedený požadavek nabývá významu společně s požadavkem na hospodárnost a procesní ekonomii řízení v souvislosti s novelou zákona o azylu provedenou zákonem č. 379/2007 Sb., která s účinností od 21. 12. 2007 z § 10 zákona o azylu vypustila dvouletou lhůtu, před jejímž uplynutím nebylo možné opakovaně žádat o mezinárodní ochranu; případná nová žádost žalobkyně sub a) o mezinárodní ochranu, v níž by žalobkyně sub a) vznesla otázku aktuálního zdravotního stavu, bude přípustná vzhledem k tomu, že se nesporně jedná o novou skutečnost nebo zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění žalobkyně sub a) předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany (k tomu srov. § 10a písm. e/ zákona o azylu).

V novém řízení městský soud tedy opětovně posoudí žalobní námitky žalobkyní sub a) i sub b); připustí-li přitom městský soud otázku zdravotního stavu žalobkyně sub a) k meritornímu projednání, zároveň posoudí, zda je namístě přednostní aplikace mezinárodního závazku a to ve vztahu k udělení doplňkové ochrany žalobkyni sub a), či zda tato otázka má být projednána v rámci řízení o nové žádosti žalobkyně sub a) o mezinárodní ochranu.

Za těchto okolností pozbývá významu, aby se Nejvyšší správní soud obsáhle vypořádával s námitkou stěžovatele, jíž vytkl městskému soudu postup, kterým soud zrušil celý výrok rozhodnutí stěžovatele, přestože se neztotožnil s důvodem rozhodnutí pouze v otázce neudělení humanitárního azylu. Nejvyšší správní soud se závislostí a nezávislostí uvedených výroků zabýval v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Azs 21/2006 -164 ze dne 23. 5. 2006 a rozsudku č. j. 3 Azs 272/2004 - 67 ze dne 25. 5. 2005, oba dostupné na www.nssoud.cz. Z judikatury vyplývá, že dospěje-li soud k závěru, že rozhodnutí o azylu je nezákonné, zruší rovněž výrok o doplňkové ochraně. Jinak tomu bude, pokud se bude soud zabývat podmínkami aplikace § 14a zákona o azylu. S ohledem na *ratio decidendi* tohoto rozsudku však, jak již bylo výše uvedeno, není třeba řešit otázky, které nebudou mít pro další postup soudu přímý význam.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že Městský soud v Praze ve vztahu k žalobkyni sub a) i b) zatížil rozsudek nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů a vadou řízení, jež

mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), Nejvyšší správní soud proto kasační stížností napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v dalším řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. května 2011

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu